

List izhaja 20. vsakega meseca.

Za člane v „Zvezah“ včlanjenih zadrug stane list celoletno Din 20.—, polletno Din 10, četrtletno Din 5.—; posamezne številke 2 Din.

Cena inseratom: 1/48 strani D 5.— vključno davek.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak dan od 8.—18. ure.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 10. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključ.

Štev. 7.

V Ljubljani, 20. julija 1927.

Leto XIV.

Zvezine objave.

ZAPISNIK

Plenarne zvezine odbore se je, ki se je vršila dne 6. julija 1927 ob 2. popoldne v prostorih g. načelnika Kavčiča. Zastopanih je od 31 včlanjenih zadrug 23 po svojih načelnikih in namestnikih kot odborniki Zveze, skupaj 47 članov odbora. Načelnstvo zadrug v Mokronogu se je upravičilo in zbor brzojavno pozdravilo. Predsednik g. Kavčič otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter konstatira z zadovoljstvom sklepčnost, ker ga veseli tako polnoštevilna udeležba, kar dokazuje stanovsko zavezanost s pogledom na važnost korporacije in važnost razpravnih točk, ki so na dnevnem redu.

Pozdravlja in predstavi zastopnika Obrtniške zbornice g. dr. Janjo Pretnarja, ter tudi kasneje doselega načelnika mestnega fizikata g. dr. Rusa in da prečitat zapisnik zadnje odbore se je, ki se po poročilu, da so se na tem storjeni sklepi in naročila v polni meri izvršila brez ugovora vzame na znanje.

K prvi točki dnevnega reda, t. j. razgovor in določbe smernic predlogom, katere bo staviti delegatom ob priliki sestave novih skupin za točilno takso za triletno dobo, t. j. za leto 1928, 1929 in 1930, se je razvila skoro nad 1 uro trajajoča debata, v kateri se je vsestransko razmotrivalo krivično delstvo, da moramo Slovenci prenašati v tem pogledu dvojno davščino, t. j. trošarino in takse, česar v srbskem delu naše države sploh ni, ter se je soglasno sklenilo, naj delujejo organizacije skupno z vsemi zakonito dopustnimi sredstvi, da se ta krivičnost od-

pravi ter uvede tudi v tem pogledu enakost te davščine po vsej državi, kar nam je tudi po členu 116 ustave zajamčeno, naj se tedaj na merodajnih mestih vnovič zahteva odpraviti eno ali drugo.

Zbornični zastopnik gosp. dr. Pretnar ugotavlja, da deluje Zbornica v tem pogledu solidarno z gostilničarskimi organizacijami, katero sodelovanje je merilo istotako na to, da se morajo te vrste davščine izjednačiti. Debatte so se udeležili gg. podnač. Šušteršič, podpredsednik Cerar, nač. Bučar, župan Hafner in dr. Pretnar, nadalje odborniki gg. Dachs, nač. Grčar iz Zagorja, nač. Rueh iz Tržiča in nač. Volčanšek iz Brežic. Glavni smoter te točke pa je bil sestaviti predloge, ki se bodo ob priliki ocenjevalnih komisij za določitev taksnih skupin predlagali in je bilo tozadevno na predlog gospoda načelnika Josipa Zorca iz Novega mesta soglasno sklenjeno, zahtevati in vztrajati na teh smernicah sledeče: Točilci, ki potočijo letno vseh vrst pijač do 50 hektolitrov se postavijo v četrto skupino. Oni, ki iztočijo do 80 hl na leto, naj se postavijo v tretjo skupino, od 80 do 160 hl v 2. skupino in točilci čez 160 hl iztočenih pijač na leto v 1. skupino, brez ozira na kraj, mesto ali druge lokalne prilike. Temeljna enota boči vino, žgane pijače naj se cenijo brez ozira na kvaliteto ali ceno 1 liter za 4 litre, likerji 1 liter za 2 litre, pivo pa 3 litre za 1 liter vina. Cene tem predmetom nikakor ni vpoštevati, ker določuje izprememba in dopolnitev pravilnika o pravici za točenje pijač spremembo točk 10, 11 in 12 čl. 18, da ni uvrstiti točilcev po krajih, legi ali drugih okolnostih, ampak jih je uvrstiti po obratu, t. j. po množini iztočenih pijač, v

skupine, katerim po iztočenih množinah dejansko pripadajo.

K točki 2 dnevnega reda se razloži, da se je v finančnem zakonu za leto 1927 in 1928 sprejela določba, da se takse po 20 para na gost. račune ne pobira več po računskih listkih, marveč naj jih plačujejo odslej gostilničarji pavšalno iz svojega žepa, ker so določila, ki so preje to plačevanje nalagala gostom, ukinjena. Zborovalci so soglasno izrekli, da je to zopet nov atentat na žepe gostilničarjev v krajih, kjer se mora ta taksa plačevati in z ozirom na dejstvo, da se mora plačevati obrtni davek, davek na dohodnino od obrti, taksa za točilno dovoljenje, davek na promet, davek od postrežnega uslužbenstva itd. — prava nemoralnost, da mora gostilničar poleg vsega drugega, da sme gostom postreči z jedjo in pijačo, še plačevati 20 para za vsakega, ki si pride iskat jedi in pijače v gostilniški lokal, in se sklene soglasno podajati protestne pritožbe proti takemu neupravičenemu obremenjevanju gostilničarstva tako dolgo, da se ta nemoralna davščina odpravi.

K 3. točki dnevnega reda, t. j. odprava trgovskih točilnic, poroča zvezin tajnik, da so oblastva na neprestano pritoževanje organizacij vendarle uvidela, kako napadno se je razlagalo tozadevna določila taks. zakona in pravilnika k temu zakonu, da so kar na splošno po vseh specerijskih in mešanih trgovinah in branjerijah otvarjale točilnice vseh vrst pijač.

Državni svet kakor tudi upravno sodišče sta v dvakratnih razsodbah pripoznala, da trgovstvo z mešanim blagom ne more biti identično s točilno obrtjo in da so vse enake podelitve nezakonito dovoljene. Vsled tega so morala pokrajinska

oblastva iti na razveljavljanje in odvzete dotičnih pravic.

Trgovstvo je seveda zagnalo vik in krik in vložilo pritožbe, oblastva so tem pritožbam dovolila odločilni rok, v katerem času naj se te točilnice izlikvidirajo.

Zbornični zastopnik g. dr. Pretnar je omenil, da je Zbornica načeloma zastopala vedno stališče, da je treba ureditev gost. stanu izvesti z novimi zakonitimi določili. Načrt takega zakona je Zbornica predložila, trgovskih točilnic ne odobrava in je proti prekoračenjem in neredu, ki je nastal po taks. zakoniku in pravilniku. Je za to, da se priznava le one pravice, ki so si jih trgovci pravilno po obrtnem zakonu pridobili, zato mora zastopati stališče, da pravilno pridobljenih starih pravic ne gre odvzemati. Zborovalci sklenejo, naj organizacije ne odnehajo, dokler se ta zavezništvo ne odpravi in spravi v pravi zakoniti tir s strikt. določbami, da trgovstvo ni točilna obrt in se ne sme istemu dovoljevati šušmarenje s prodajanjem pijač na škodo rednega gostilničarstva.

K točki 4 dnevnega reda se poydarja, da je zakonito določilo, da bi ob časih volitev, vojaških naborov itd. se ne smelo kar 3 dneve zaporedoma točiti nobenih okrepčevalnih pijač, velika nesmisel, ki nima prav nobenega drugega pomena, kakor da je gostilničar, ki naj kar po 3 dni drži svoj gostilničarski lokal zaprt, neizmerno oškodovan.

Zahteva se, naj Zveza vlaga proti tej odredbi na pristojna mesta pritožbe in predlaga, da se ta določba toliko preuredi, da bodi točenje alkoholnih pijač prepovedano ali omejeno le na dan volitev, dan pred in dan po volitvah pa naj nimata s to prepovedjo ničesar opraviti. Ob naborih n. pr. naj velja prepoved le prizadetim, nikakor pa ne za tiste, ki nimajo z nabori nikakega opravka.

Nato poroča tajnik, da se snujejo v vseh dobro izvedenih organizacijah, bodisi rokodelskih, trgovskih, učiteljskih, delavskih in uradniških, podporne blagajne z nazivom »Samopomoč« za slučaje smrti.

V Avstriji so te podporne blagajne že izvedene, ki jih vodijo istotako Zveze gostilničarskih zadrug. Ta uvedba se je izkazala povsodi z velikansko koristjo prizadetim. Samopomoč obstoja namreč v tem, da si člani za slučaj smrti tovariša sami medsebojno pomagajo z vplačili malenkostnih zneskov, kar pa izda pri velikem številu članstva vdovam, osirotelim potomcem, ali sploh preživečim izdatno pomoč kot donos za pogrebščino oziroma pogrebne stroške in še zadostni prebitek, ki je v takih slučajih velika opora za nemoteno nadaljnjo obratovanje po preostalih pokojnika ali pokojnice.

Sklene se soglasno, naj Zveza do prihodnjega občnega zbora izdela in pripravi vse potrebno, da zamore po tozadavnem sklepu občnega zbora takoj nastopiti z delovanjem in uvedbo te koristne inštitucije.

K raznoterostim razpravlja g. Šušteršič zadevo o trošatini, kako in zakaj je obvisela v naših krajih, katera je tudi po-

vod in vzrok neznošno pretiranih občinskih doklad, katere veliki župani brez redukcije potrjujejo, kar gre že tako daleč, da mora gostilničar kmalu že za davščine, takse in doklade skoro toliko odšteti, kakor za vino samo. Dasi mu je znano, da je Zveza proti temu že vlagala proteste, izraža željo, naj se podvzamejo vnovič koraki, da se ustanovi norma, po kateri ne bo dovoljeno avtonomnim oblastvom nalogati te vrste davščin v višjem znesku, kakor jo pobira država. Predlogu se soglasno pritrdi.

Zbornični zastopnik g. dr. Pretnar je v daljšem in lepem ekspezeju navajal delovanje in interese zbornice, ki jih ista goji za gostilničarstvo, ki je vse dobre in upravičene akcije zveze in zadrug dobro podpirala, navaja razne točke in okoliščine, v katerih naj Zveze delujejo i nadalje v sedanjem pravcu in da bo tudi danes storjene sklepe po vsej upravičenosti podpirala.

G. župan in delegat Hafner iz Škofje Loke se zahvali g. dr. Pretnarju in Zbornici za njeno hvalevredno delovanje v prosep gostilničarstva.

Gosp. nač. Zure izraža željo, naj bi se vendar kaj ukrenilo, da bi oblastva Dalmatincem in tujcem ne podeljevala v naših krajih pravic točenja na tako občutno škodo domačinov.

Načelnik g. Bučar iz Kostanjevice priporoča, naj bi se strokovna lista v Celju in v Ljubljani fuzionirala tako, da bi se izdajal za celo Slovenijo le en list gostilničarske stroke, ker bi se morda s tem doseglo odpomoč finančnih težkoč, s katerimi se sedaj obe te dve glasili borita.

Na pojasnenje, da bi se moralo nato prispevke k Zvezi zvišati najmanj za 40 Din za vsakega člana na leto, ker bi morala iti polovica tega zneska za vzdrževanje zveznih pisaren, naročnina lista pa posebej plačati. Tako pa se po sedanjem varčnem sistemu vzdržuje pri Zvezi v Ljubljani iz 20 Din prispevka ves aparat z izdavanjem lista vred.

Radi tega se o predlogu ni obravnavalo, temveč zaprosilo gospode načelnike, naj čim prej preskrbijo poravnavo obračunov, ki jim bodo prihodnje dni priposlani, da rešijo Zvezo dolgov, ki jo tlačijo in so narasli posebno na tiskarniških stroških.

Podale so se še razne interpelacije, vprašanja in razgovori lokalnih zadev po nač. g. Verderberju, Bregarju, podnačelniku Beljanu in drugih, h katerim so se podala potrebna pojasnila, nakar zaključil g. predsednik ob 17.15 sejo z zahvalo za tako številno udeležbo in stvarno razmotrivanje in posvetovanje s prošnjo, naj zadruga marljivo podpira Zvezo z raznimi poročili o vseh dogodkih posameznih zadrug, ki se pojavljajo na kvar in škodo gostilničarske obrti v skupnem ali posamezniku, da zamoremo tem intenzivneje nastopiti v obrambi za koristi gostilničarskega stanu.

Cast zaslužnemu možu!

Dne 6. julija t. l. se je vršil ob 5. uri popoldan sestanek članov gostilničarske zadruge ljubljanske, pomnožen s člani odbora Zveze gostilničarskih zadrug za ljubljansko oblast na vrtu gostilničarskih prostorov g. Fran Kavčiča na Privozu v Ljubljani v svrhu proslave 15-letnice načelovanja gostilničarski zadrugi ljubljanski g. Fran Kavčiča.

Že kmalu po 4. uri so se začeli zbirati tovariši in prijatelji naših organizacij. Po končanem zborovanju odbora Zveze, ki pa je trajalo čez peto uro popoldne, vstane podpredsednik Zveze in načelnik gostilničarske zadruge v Kamniku g. Anton Cerar, ter v iskrenem nagovoru naznani navzočim, da praznujemo danes tudi 15-letnico enega najzaslužnejših mož v obrambi interesov gostilničarske obrti, t. j. načelnika ljubljanske gostilničarske zadruge g. Fran Kavčiča. Navaja, da je on že pod bivšo Avstrijo nešteto krat romal na Dunaj do ministrov in raznih vladnih funkcionarjev, išoč pravic za naš stan. Na mnogih kongresih je z neustrašeno in prepričevalno besedo razglašal krivico, ki se nam godijo in razlagal pripomočke, s katerimi naj postopamo za izboljšanje naše obrti.

Vže kot posle vodeči podnač. ljubljanske zadruge je od leta 1912 naprej bil agilen zastopnik vseh interesov gostilničarstva, ter bil leta 1913 vsled priznanja njegove sposobnosti, energičnega delovanja, neustrašenega nastopa in bistre uvidevnosti soglasno izvoljen načelnikom, na katerem mestu že 15. leto z nezmanjšano vnemo zastopa interese svojih tovarišev, ne le Ljubljanec, temveč kot predsednik Zveze vseh gostilničarskih zadrug ljubljanske oblasti. Nešteta so dela, koraki, intervencije, deputacije, ankete, shodi, zborovanja, sestanki, seje in komisije, v katerih se je g. Kavčič udeleževal s samim čistim, nesebičnim namenom, koristiti svojem bližnjemu, pa bodisi potem v občinskih zastopih, v davčnih komisijah, vladnih anketah, ali privatnih razgovorih, vsepovsodi je imel pred očmi ne le dobrobit organizacije, temveč predvsem vsakega posameznika. Bog ga ohrani še mnoga leta. Iz hvaležnosti do vsega tega so zborovalci jubilaanta frenetično aklamirali in mu vsestransko prožili roke k čestitanju. Vršila se je nato še vrsta za vrso napitnic in pozdravov, iz katerih je posebno omeniti ono vodje gost. šole gosp. Fran Gorazda, ki je povdarjal, da je ustvaril slavljeneč temelj današnjim gostilničarskim strokovnim šolam ne le v Ljubljani, temveč v vsej Sloveniji, ker je v pravem času kot občinski svetnik ljubljanski ob priliki sklepanja o pobiranju občinske davščine na tujska prenočišča glasoval v občinskem svetu za to le pod pogojem, da se bo dajala od skupnega dohodka te davščine gotova tangenta za fond gostilničarske strokovne šole. In ko so sklepale občine Maribor, Celje in Ptuj o istotaki davščini, je kot predsednik Zve-

ze za Slovenijo osebno pregovoril takratnega pokrajinskega namestnika g. Ivana Hribarja, da je tudi tem občinam bilo dovoljeno pobiranje davščine na tujška prenočišča pod pogojem, da bodo davale enake odstotke za fonde strokovnih šol gostilničarstva.

To je torej tisti mož, ki je postavil temelj tem našim kulturnim institucijam ob času, ko se činiteljem, ki se dandanes s tem šopirijo in delajo zase reklamo, o tem niti še sanjalo ni.

Ginljiv je bil nastop deputacije vajencev - šolskih gojencev, ki so z izročitvijo krasnega šopka s trakovi in napisom in zelo v srce segajočim nagovorom izrekli svojo hvaležnost in čestitke g. načelniku Kavčiču.

G. dr. Pretnar izreče čestitke imenom Zbornice ter povdarja, da je uspešno in plodonosno sodelovanje le tedaj mogoče, ako so združni funkcionarji v svesti si svojih dolžnosti in obvladuje svoje delovanje s pravim strokov. znanstvom v objektivnosti in v pravem razumevanju. Vse te vzposobljenosti so današnjemu slavljenju lastne, čestita organizaciji na takem vodstvu in želi, da bi stal še dolgo vrsto let na braniku interesov gostilničarstva.

Nadalje je g. direktor mestnega fizikata in združni bolniško - blagajniški zdravnik g. dr. Mavricij Rus v krasnem stvarnem nagovoru počastil slavljenca in pri tej priliki tudi razvil idejo in predlog, da naj gost. zadruga ljubljanska prihodnje leto ob času velesejma priredi gost. razstavo, ki naj idealno in dejansko pokaže smotre in uredbe pravičnega gostilničarstva pri nas v vseh panogah od spretno urejenega hotelirstva do primitivne male točilnice. Z razstavo raznih skupin serviranja, kuhinjstva in vinstva, oprave, s posebnimi ozirom na eksaktno higijeno, tujsko - prometne ozire in pravilno gostilničarsko znanje, naj se pokaže kulturna stopnja slovenskega gostilničarstva. Ideja je bila s prijetnim aplavzom pozdravljena in sklenjeno, da se čim preje in pravočasno prično tozadevne predpriprave z izvolitvijo v to potrebnih odsekov itd., ter da se tozadevno stopi v stik z ravnateljstvom velesejma.

Vršile so se še razne napitnice in zahvalni govori na slavljenca z ozirom na njegovo resnično socialno ravnanje s slehernim, kdor se mu zaupa in potrebuje njegove dobrohotnosti. Proslava, ki je trajala pozno v noč, je bila sicer improvizirana tiho, skromno, kakor je tudi tiho in skromno, a toliko intenzivnejše in brez iskanja pohlepne slave, delovanje slavljenega moža, a bilo je tem pristrčnejše. — Slava mu!

Klasična odločba.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo nam je poslala prepis odločbe ministrstva trgovine in industrije z dne 14. februarja 1927 br. 17252/III, s katero se utemeljuje nazor, da hotelsko uslužbenstvo ne bi bilo

upravičeno čakati na koločvorih, v pristaniščih itd. v svrhu tega, da odjemlje potnikom prtljago in jo odnaša v hotel, v katerem je uslužbeno, ker da so v to povlaštene ali upravičene le take osebe, katere imajo za te vrste posel koncesijo in bi moral po teh nazorih imeti hotelir ali prenočiščar v to tudi še koncesijo za prenašanje ali prevažanje prtljage. Utemeljuje se ta odredba s tem, da došli tujec ni še gost hotela ali prenočiščarja, da vsled tega hotelski uslužbenec ni še upravičen prevzemati prtljago in jo prenašati v hotel, pa če tudi brezplačno. Zato se nam ta odločba zdi res klasična, vsled katere človek nehote zmaguje z glavo. Ker je izražena želja, da naj o tem obvestimo svoje interese z objavo v našem glasilu, jo priobčujemo v originalu cenj. interesantom v informacijo. Odlok se glasi:

Velikom županu splitske oblasti, Split. Na razne predstavitve udruge javnih poslužnika u Splitu i Jugoslavenskog strokovnog saveza u Splitu, da se zabrani hotelskoj posluži, da obavlja za hotelske goste usluge, kako što je prenašanje prtljage od hotela do stanice i pristanišča, obnašalo je Ministarstvo Trgovine i Industrije sa obzirom na odredbo obrtnog pravilnika i važećeg pravilnika o gostionicama i ostalim radnjama sa alkoholnim pićem kao i na praksu koja postoji u izvesnim oblastima iz područja obrtnog pravilnika, da se u pogledu delokruga javnih služitelja i hotelske posluže treba držati sledećih načela: Ovlaštenje za davanje konaka ili bolje rekuć stana strancima sadržava po običajnom shvatanju a po prirodi stvari i davanje sve one posluže, koja je gostima potrebna, i u onoj meri, u kojoj se traži od sopstvene domaće posluže. Ovo davanje posluže od hotelskog personala ne može se smatrati zasebnim obrtom pod pretpostavkom da se ograničuje na hotelske goste i da nije uslovljena nagradom posluži. Ona je na protiv u obimu njihove dužnosti kao hotelskih namještenika. Hotelska posluža sme dakle bez daljeg prenašati gostu svog hotela prtljag, ali samo u slučaju, da dobije taj nalog u hotelu, pošto se hotelske prostorije ne mogu smatrati, kao mesta koja služe javnom saobraćaju.

Hotelska posluža nesme pak bez koncesije po § 15. tačka 4 obrtnog pravilnika prenašati prtljag drugim licima sem gostima svog hotela, a ne sme bez takve koncesije čekati na javnom mestu (n. pr. na stanici ili ulici) te preuzimati prtljag, pa bilo to i za svoj hotel. U ovom slučaju nudili bi svoju uslugu na javnom mestu (na stanici ili u ulici) licima koja još nisu gosti hotela, a ovakov način rada spada isključivo u delokrug lica, koja imaju koncesiju u smislu § 15 tačka 4 obrtnog pravilnika.

Zastupa Ministra Trgovine i Industrije

Ministar Agrarne Reforme

M. Simonović, s. r.

Vsem našim združnim načelstvom.

Sledeč našem poročilu in priposlannu obračunu z dne 20. julija 1927, št. 272, si dovoljujemo prositi, vzeti na znanje, da je pošljala Zveza slehernemu članu zadruge stanovski list »Gostilničarja«. Ker mora po pravilih sleherni član prispevati k dajatvam za Zvezo, mora ta tudi vršiti vsem enake dolžnosti. So pa nekaterniki, ki ostentativno vračajo list, prej ko ne namenoma, češ, da mi ne bo treba plačati teh borih 20 Din. Po neprestanem takem vračanju pa smo končno pošiljanje lista le ustavili, da si s tem prihranimo vsaj nepotrebno poštarino. Priporočamo torej, da nikogar ne izpustite od plačila tega prispevka, če se bo izgovarjal, da lista ne prejema, ker ga to nikakor ne odveže teh dajatev. Pri zborovanjih pa prosimo, da povdarjate, kake koristi je ta organizacija za ves naš stan.

Kdo je preprečil in izposloval odpust trikratne kazni onim, ki niso točilne takse pravočasno plačali, katerih prizadetih je bilo 68 v celi ljubljanski oblasti in bi se moralo iztirjati od njih 68.000 Din, nihče drugi kot Zveza.

Kdo je v številnih vlogah in protestih na vsa merodajna mesta, odkar je uvedena točilna taksa v naših krajih, dosegel odpravo kazni trikratnega plačevanja takse tistim, ki so se s plačilom nekoliko za kaspeli in dosegel, da se tudi od zamudnikov iztirjava eksekutivnim potom kakor druge davščine? — Zveza.

Kdo je dosegel z istotako neštevilnimi pritožbami, da se bo v bodoče točilna taksa odmerjala le po množinah iztočenih pi-jač in nič več po prejšnjih raznih drugih okolnostih? — Zveza.

Kdo je podrl načrt zakona, s katerim bi se predpisovale in maksimalne cene v gostilničarskih obratih? — Zveza.

Kdo je izposloval pristanek delegacije ministrstva financ na to, da se občinske doklade plačujejo le od tiste množine, ki se nastavi za točenje za neposredni konzum? — Zveza.

Kdo je izposloval pristanek iste oblasti na to, da naj se odpisuje 3 odstotke na osušitev in kalo pri pobiranju občinskih doklad na trošarino? — Zveza.

Kdo je izposloval, da se mora za pridobitev pravic redne gostilničarske obrti pridobiti od pristojne Zadruga dokaz usposobljenosti? — Zveza.

Kdo je s svojimi protesti in neprestanim kazanjem na nepravilnost in neupravičenost dodeljevanja točilnih pravic trgovcem isto ustavil in izpodnesel tla takim dodelitvam, ki se bodo morale ukiniti? — Zveza.

In tako bi lahko našeli cel katekizem stvari, ki bi še nadalje obstojale, ali pa bile še mnogo nerodnejše zavesene nad gostilničarsko obrtjo, ako bi ne bilo čuječe osrednje organizacije, ki z vso vehemenco brez prestanka deluje na obrambi proti vsem neprilikam, ki so se ali se še hočejo in bodo pojavljale na škodo gostilničarstva. Zato lahko zabrusite vsakemu nergaču, ki bi se hotel odtegniti malenkostnemu prispevku za vzdrževanje te najnujnejše in potrebne svoje organizacije, v obraz, da ako nima toliko zavednosti, solidarnosti in pojmovanja, naj raje izgine iz vrst gostilničarskega stanu.

Stanovska organizacija.

(Referat Zbornice za trgovino, obrt in industrijo na konferenci zbornic v Splitu, dne 7. in 8. junija 1927.)

V naši državi obstojata dva tipa strokovne organizacije: trgovskega, obrtniškega in industrijskega stanu in sicer:

1. Organizacija, ki temelji na društvenem zakonu;

2. organizacija, ki je osnovana ali po predpisih srbskega zakona o radnjama, ali ogrsko-hrvatskega obrtnega zakona ali avstrijskega obrtnega reda.

Udruženja drugonavedenega tipa so zopet ali prisilna (esnafi v Srbiji, obrtni zbori v Hrvatski in Vojvodini ter obrtne zadruge in trgovski gremiji v Sloveniji in Dalmaciji), ali slobodna (neesnafska udruženja trgovcev, industrijcev in obrtnikov v Srbiji, obrtne zadruge v Hrvatski in Vojvodini ter združne zveze v Sloveniji in Dalmaciji).

Slika o razvojni stopnji, a deloma tudi o vzdrževalnih stroških raznih strokovnih organizacij v področju poedinih zbornic kaže statistični pregled, kojega je izdelala ljubljanska zbornica na podlagi podatkov ostalih zbornic kot dodatek k svojemu referatu. Ta pregled ni popoln za vsn pokrajine naše države; kljub temu pa more že v svojem sedanjem obsegu povsem zadovoljivo ustrezati svojim namenom.

Že ta kratek splošen in statistični pregled zadostno dokazuje nujno potrebo, da se v novem obrtnem zakonu ustvari naša, po sistemu tako različni strokovni organizaciji, v kolikor ne bazira na društvenem zakonu, **enoten temelj**.

V pogledu glavnega načelnega vprašanja, da-li se ima pri sistemu strokovnih udruženj po obrtnem zakonu osvojiti princip prisilnosti ali prostovoljnosti (fakultativnosti) udruževanja, so mnenja poedinih zbornic oddvojena. Beograjske zbornice, dalje osješka in splitska zbornica v Vel. Bečkereku so načelno za prisilnost. Zagrebska in sarajevska zbornica smatrajo fakultativnost udruževanja v zadrukah in zvezah za umestnejšo. Po mnenju trgovsko-industrijske in obrtne zbornice v Novem Sadu je vprašanje principa, na kojem se imajo ustanavljati strokovne organizacije, determinirano deloma po funkcijah, koje se imajo dodeliti tem organizacijam, deloma za načela praktičnosti. Ako bi se zbornice postavile na stališče, da stanovske strokovne organizacije ne morejo izvršiti nikake prenešene funkcije obrtnih oblasti, tedaj bi se mogel osvojiti sistem prostovoljnih strokovnih organizacij.

Končno bi bilo pripomniti, da se je večina naših obrtniških in trgovskih strokovnih organizacij ob raznih prilikah izjavila za načelo prisilnosti obrtnih in trgovskih udruženj po novem obrtnem zakonu.

Pri tem stvarnem položaju je zbornično mnenje, da bi bilo urediti vprašanje strokovne organizacije v novem obrtnem zakonu na sledeči način:

Za udruževanje industrijskih podjetij naj velja načelo prostovoljnosti. To bi odgovarjalo i intencijam industrijskega stanu i praktičnim razlogom, ker je število industrijalcev premajhno, da bi moglo nuditi podlago za uspešno delo prisilnih udruženj z manjšim teritorijem, kakor je zbornični. Razen tega bi za industrijska udruženja ne prihajalo v poštev izvrševanje funkcij prenešenega delokroga obrtnih oblasti prve instance. V interesu evidence in vzgoje obrtnega naraščaja bi bilo umestno, da se industrijska podjetja, koja imajo vajence, prisililo k članstvu v

odgovarjajoči obrtni zadruzi, odnosno trgovskemu gremiju.

Za trgovska in obrtniška udruženja (trgovske gremije in obrtne zadruge) kakor tudi za zveze teh udruženj se mora uvesti princip prisilnosti članstva.

Trgovski gremij bi udruževal podjetja vseh strok trgovine svojega okoliša, a teritorijalno bi se imel raztezati po možnosti največ na področje enega političnega sreza.

Obrtne (zanatske) zadruge bi udruževale ali obrtnike ene odnosno sorodnih strok (strokovne zadruge), ali obrtnike raznovrstnih strok (skupne zadruge). Strokovne obrtne zadruge bi se po možnosti omejele na teritorij političnega sreza. Iz važnih razlogov bi mogle obsegati tudi okoliš več srezov, toda največ ene zbornice. Skupne zadruge bi se ne smele raztezati preko področja enega političnega sreza.

Tak način ustanavljanja trgovskih gremijev in obrtnih zadrug v pogledu strok, koje bi one združevale, i njihovog teritorijalnog področja bi bilo po dosedanjih izkušnjah najprimernejše. Število članov bi bilo dovolj veliko, tako da bi se mogli kriti stroški vzdrževanja brez obične obremenitve interesentov. Pri trgovskih gremijih in skupnih obrtnih zadrukah bi se mogla reševati specijalna vprašanja v posebnih sekcijah. Po možnosti bi bilo treba osnovati strokovne obrtne zadruge, ker morejo najlažje in najuspešnejše zastopati interese poedinih strok. Vendar bi se njihovo ustanavljanje ne smelo vršiti za vsako ceno, temveč bi bilo treba računati tudi s tem, da se radi preobširnega okoliša ne delajo težkoče aktivnemu udeleževanju oddaljenih članov, vodstvu evidence in kontrole pomožnega osoblja, skrbstvu za strokovno šolsko izobrazbo in izpraševanju vajencev ter izvrševanju funkcij prenešenega delokroga državne obrtne uprave.

Zveza trgovskih gremijev in obrtnih zadrug bi se imela ustanoviti za teritorij oblasti, v izjemnih slučajih za področje zbornice. Na istem teritoriju in za iste stroke bi smela obstojati samo ena zveza. Zveze obrtnih zadrug bi bile ali strokovne, t. j. za strokovne zadruge iste vrste, n. pr. strokovna zveza gostilničarskih zadrug ali skupnih, v koji bi bile včlanjene zadruge raznih strok in skupne obrtne zadruge.

Udruževanje zvez na podlagi obrtnega zakona v zvezo višjega reda in za področje več zbornic mora biti prostovoljno. Take zveze bi spadale pod nadzorstvo zbornice, v kojem okolišu imajo svoj sedež.

Namen trgovskega gremija odnosno obrtne zadruge bi bil, da štiti moralne, humanitarne in ekonomske interese svojih članov in pomožnih delavcev ter skrbi za

njihovo strokovno izobrazbo. Razen tega delokroga splošnega značaja bi imela ta udruženja funkcije konzulativnih organov in posle prenešenega delokroga državne obrtne uprave.

Obrtna oblast bi morala konzultirati pristojna prisilna udruženja osobito pri reševanju obrtnih prijav ter dispensnih in koncesijskih prošelj, določanju delovnega časa, glede vprašanja odpiranja in zapiranja poslovnih lokalov, pri določanju maksimalnih cen in rajona nekaterih obrtov, o prošnjah za nove sejme in za odobritev sejmskih pristojbin, za dovolitev razprodaj in ambulantnega prodajanja nekaterih vrst obrtniških izdelkov zunaj občine, kjer ima obrtnik svoj sedež, o vprašanju, da-li se ima proglasiti kak obrt za rokodelski (na usposobljenost vezan) ali za koncesijoniran, da-li je priznati izpričevalom o dovršitvi kakih učnih zavodov, da nameščajo po obrtnem zakonu predpisani redni dokaz usposobljenosti, o vprašanju, da-li se ima odvzeti kakemu obrtniku ali trgovcu pravico, da ima vajence, o imenovanju predsednika izpitnik komisij za vajence, pomočnike in mojstre, o vprašanju obsega obrtnih pravic poedinih strok, o vprašanju, da-li ima kako produkcijsko podjetje značaj tovarne ter še o mnogih drugih obrtnih stvarih. Med prenešene funkcije obrtne oblasti bi spadalo vodstvo evidence članov in pomožnega osoblja, obligatorna udeležba pri sprejemanju in oproščanju vajencev, potrjevanje in izdajanje izpričeval o učni dobi vajencev, o službovanju pomočnikov ter izdajanju izpričeval o preizkušnjah za pomočnike in mojstre ter končno skrb za posredovanje dela.

Protiv odložbam obrtnih oblasti bi imeli trgovski gremiji in obrtne zadruge v slučajih, koje bi zakon taksativno našteval, pravico rekursa.

Zadruge in gremiji morajo na poziv obrtne oblasti, pristojne zveze in zbornice dajati odgovore in poročila o stvarih svojega delokroga.

Namen zveze bi odgovarjal na eni strani splošnomu namenu zadrug, na drugi strani pa bi morala vršiti organizatorično delo v svojem področju, podpirati že obstojeća udruženja z inicijativo in nasveti, voditi statistiko, skrbeti za pospeševanje obrta svojega okoliša, udeleževati se konzultativno pri državni obrtni upravi in gospodarsko socijalni zakonodaji ter predstavljati za svoje področje konzultativni organ pristojne zbornice.

Dohodke trgovskih gremijev in zadrug bi v glavnem tvorili redni prispevki članov, vpisne pristojbine novih članov, takse za sprejemanje in odpuščanje vajencev ter izpraševalne takse. Vpisne pristojbine novih članov bi se morale do gotove višine vlagati v poseben fond, kateri bi tvoril temeljno premoženje. Del vajeniških

Centralna vinarna d. d.

V LJUBLJANI - Sp. Šiška, Frankopanska ul. 11

Telefon 2573.

Telefon 2073.

opozarja cenj. občinstvo na svoja zajamčeno pristna prvovrstna domača, štajerska in dolenska vina. Na zalogi pa ima tudi zajamčeno pristna dalmatinska vina lastne preše.

Centralna vinarna kupuje v Dalmaciji le grozdje in preša sama, druga vina pa kupuje le od vinogradnikov.

Pridite in poskusite!

Niste obvezani, da tudi naročite!

pristojbin bi se moral uporabiti izključno samo za strokovno izobrazbo naraščaja. Izterjevanje neplačane članarine bi se moralo izvršiti na zahtevo zadruge odnosno gremija eksekutivnim putem.

Zveze bi se vzdrževale v glavnem z rednimi prispevki včlanjenih zadrug odnosno gremijev. Višina teh prispevkov bi morala biti v skladu z obsegom poslovanja in delokroga zveze ter bi imela obremeniti poedina včlanjena udruženja sorazmerno z njihovimi dohodki, odnosno s številom članov.

Zbornice bi imele dolžnost nadzorovati prisilne in prostovoljne strokovne organizacije svojega področja, koje bi temeljile na predpisih obrtnega zakona.

Raznoterosti.

Obrtniški krediti pri Narodni banki. Ustrezajoč vztrajnemu prizadevanju stanovskih zastopov in zlasti Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je Narodna banka leta 1925. hvale vredno dovolila, da se dajejo ob sodelovanju stanovskih obrtniških organizacij pod gotovimi pogoji obrtnikom po vsej državi potom krajevno pristojnih podružnic Narod. banke obrtniški krediti proti menicam na šestodstotno obrestovanje in trimesečna odplačila v izmeri 5000 Din na ta način, da sme obrtnik po odplačilu prvega posojila prositi za nov kredit. Dasi kredit v te namene v celoti ni znašal sedaj za vso državo preko 14 milijonov dinarjev in kredit za obrtniška posojila pri podružnici Narodne banke v

Mariboru je znašal samo 400.000 Din, pri podružnici v Ljubljani pa 600.000 Din, torej v celoti za obrtnike v Sloveniji 1 milijon Din, je vendar vsa naša gospodarska javnost pozdravila z veliko radostjo to lepo ustanovo Narodne banke, ki je za zavod, kakor je Narodna banka, posebnost in je pokazala, da je v naši Narodni banki zdravo in pravo razumevanje za potrebe obrtniškega stanu. Predmetni krediti so bili tudi poceni, pa so nam bili dragocene načelne vrednosti zategadelj, ker so dajali možnost tudi našemu obrtniku, da se je posluževal vsaj v skromnem obsegu denarnih virov Narodne banke. Tudi sodelovanje stanovskih in gospodarskih organizacij pri teh posojilih nam je bilo jako simpatično. Dovoljeno vsoto za obrtniške kredite smo smatrali za začetek in smo bili prepričani, da bo Narodna banka postopoma razširila to ustanovo, pa odmenila večje kredite za obrtniška posojila in dovolila, da sme posamezen prositelj dobivati posojila tudi v večjih zneskih. V tej smeri smo se pri nas tudi trudili za izpopolnitev te lepe naprave, za katero gre hvaležno priznanje vodstvu Narod. banke. Ustanova se je pri nas hitro udomačila, pa moramo hvaležno priznati glede Slovenije, da sta vodstvi podružnic v Ljubljani in Mariboru v tem zaposlovanju res pokazali svojo ljubezen in svoje lepo zanimanje za mlado napravo. V obrtniških krogih in v krogu naših gospodarjev je precej enodušno mnenje, da se je treba truditi za ohranitev in izpopolnitev obrtniških kreditov, ki so se obnesli v naši

krajih. Na žalost so nam prinesli letošnji binkoštni prazniki neugodno vest, da je Narodna banka že izdala naročila vodstvom svojih podružnic, da je ustaviti nadaljnje dajanje teh posojil. Obstoječe kredite te vrste pa bo v rokih, ki so za vračila določeni, likvidirala. Do tega ukrepa Narod. banke je prišlo, kakor čujemo, zategadelj, ker je ustanovljena Državna obrtna banka s sedežem v Beogradu, ki bo imela v Sloveniji svojo podružnico v Ljubljani in, kakor se obeta, svojo poslovalnico v Mariboru. Vsi prijatelji našega stanu z veseljem pozdravljajo ustanovitev Državne obrtne banke in si obetajo, da bo novi denarni zavod koristno deloval za obrtniški stan. Mislimo pa, da je prav dobro združljivo, da se poleg Državne obrtne banke pridružijo in ohranijo tudi še obrtniški krediti, ki nikakor ne ovirajo poslovanja Državne obrtne banke. Kreditne potrebe so napram razpoložljivim zneskom obeh naprav velike, pa ni nobene stvarne ovire, da ohranimo obrtniške kredite pri Narod. banki, katera s tako napravo dokazuje, da ima pravilno razumevanje za potrebe našega obrtniškega stanu, ki je po svoji številnosti, po svoji gospodar. pomembnosti in po svoji važnosti za naš gospodarski razvoj v bodočnosti gospodarsko - politič. činitelj, enakovreden trgovini in industriji. Z resnično žalostjo sprejemamo vest o nameravani likvidaciji obrtniških kreditov, pa smo prepričani, da se pri nas zavzamejo vsa poklicana mesta odločno za to, da ohranimo lepo in koristno napravo obrtniških kreditov pri Narodni banki.

Jedilno orodje

navadno in alpaca, voščeno platno za na mizo, šifone, klote, čipke, vezeno, razne tapetniške žnore, modno in toaletno blago, se kupi najugodnejše le pri:

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

I. slovenska tovarna mineralnih voda, sodavice itd.

Ljubljana, Slomškova ulica št. 27

priporoča:

sodavico, pokalico, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v patentnih steklenicah: jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

Vinska trgovina in restavracija

Peter Stepič, Sp. Siška 256.

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc. Telef. št. 262.

Zaloga stekla, porcelana in svetilk

FR. KOLLMANN, Ljubljana

dovoli gostilničarjem in kavarnarjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

Hotelirji!

Kavarnarji!

Gostilničarji!

Stole po nizki ceni za hotele, kavarne in gostilne razprodaja skladišče. — Zahtevajte ponudbo dokler traja zaloga!

TVORNICA

Savijenog pokučva d. d.
Karlovac, Hrvatska

Dobra vina, domačo šunko, salame in kranjske klobase priporoča gostilna

Ivan Bricelj

v Štepanji vasi

Na Planirju.

Priporoča se najstarejša slovenska plešarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj Dunajska cesta 16

Delo solidno. Cene zmerne.
Strokovna izvršitev gost. stolov in miz.

Ob 40 letnici svojega obstoja priporoča veletrg. **ANDREJ MEJAČ** v Komendi pri Kamniku

svojo veliko zalogo raznovrstnih, priznanih dobrih

VIN

katera se stavijo z lastno priliko na dom, ali razpošiljajo franko po železnici na postajo kupca!

Z vsem v špecerjsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebčinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljškimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Veleprazarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih vod.

Priradite si sami Vašo soda-vodo (osvježujoče pijače) z

orig.
Sparklet sifonsko steklenico

(Svetovni patent!)

Cenejši in bolje od obič. soda-vode!

Jednostavno! Hygiensko! Izvrsna kvaliteta!

Zahtevajte prospekte in ponudbe od svojih prodajalcev za SH.

Jugoslavensko Sparklet podjetje

Hugo Gyenes k. d., Zagreb

Draškovićeva ulica šte. 46.

Telefon šte. 25-12

Raznovrstno mineralno vodo

kakor:

Rogaški Tempel vrelec,
Styria vrelec,
Donati vrelec,
Radlinski zdravilni vrelec,
Giesshüblsko slatino,
Preblausko slatino,
Gleichenberški Emin vrelec,
Gleichenberški Konstantin vrelec,
Karlovovski mlinski vrelec,
Nieder Selters,
Franc Jožefovo grenko vodo,
Hunyadi Janos grenko vodo,
Gubersko srebrenico

priporoča:

A. Šarabon, Ljubljana.

veletrgovina špecerjskega blaga in glavna zaloga
domaćih in inozemskih mineralnih voda.

Ceniki na razpolago!

V zalogi je tudi najboljša francoska galorta za
čiščenje vina po zelo nizki ceni.

TOVARNA KISA

Jernej Jelenič

Ljubljana, Stara pot šte. 1

(poleg Leonišča)

priporoča svoj priznani dobri

»MAJARONČKOV« špiritov in vinski kis.
ter prvovrsten kis za vlaganje sočivja.

Ustanovljena leta 1886.

Telefon šte. 2578.

GARJE

Srab, kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih **Naftol-mazilo**, ki je brez duha in ne maže perila — 1 lonček za eno osebo po pošti 7 Din pri

TRNKOCZY, lekarna,
Ljubljana Slovenija.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadrage v Ljubljani

Gospodstva cesta šte. 16

**posreduje brezplačno
za vse službo ličooe**

: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 1 Din,
z dežele 4 Din.

**Tovariši gostilničarji! Poslu-
žujte se te ugodne prilike!**

ZAMAŠKE

vseh vrst

o d d a j a

Ljubljanska industrija
probkovih zamaškov

JELAČIN & KOMP.

LJUBLJANA.

AUGUST AGNOLA

LJUBLJANA

Dunajska cesta 13.

ZALOGA RAZNOVRSTNE-
GA NAMIZJA ZA GOSTIL-
NE, HOTELE IN KAVARNE

SODE

vseh velikosti za vino, žga-
nje, olje, med in mast, a
osobito izdelujem sode za
transportiranje vina, kakor
tudi za hrambo; vse solidna
in trpežna izdelava. — Na-
dalje sprejemam vsa v to
stroko spadajoča popravila
po najnižjih cenah.
Zaloga sodov ter sodarskega
lesa. Cene zmerne. Točna
postrežba. — Solidno delo.

Franjo Repič

sodarski mojster v Ljubljani, Trno-
vo, Kolezijska ulica šte. 18.

Tovariši, podpirajte trdke, ki inserirajo v listu.

Svojim znancem napravite veselje

s primernim darilom in to je le mogoče, če se iste kupi pri trdki

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

ki ima veliko zalogo jedilnega orodja, žepnih robcev, rokavic,
nogavic, pletenice, srajce za gospode, toaletne potrebščine,
samoveznice, angleške šifone, fine klote, vezeno, čipke,
torbice, nahrbtnike, palice in še veliko, veliko drugih lepih
in potrebnih stvari po znatno nižani ceni.

Na veliko in malo!

Na veliko in malo!

Motna vina čistiti in trpka ter prekisla omiliti je zelo enostavno!

V zalogi imamo specijelno francosko želatino „LAINÉ“ trdke Clermont & Quigaard, Paris. K vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo. Zahtevajte cene!

Glavna zaloga:

Drogerija „SANITAS“, Celje in Ljubljana.

Glavna zaloga rudninske vode

In voletrgovina specijelne blaga

IVAN JELAČIN, LJUBLJANA

nudi po najugodnejših cenah:

Rogaški Tempel vrelec, Styria in Donat vrelec, Radenski zdravilni vrelec
in razne druge domače in inozemske rudninske zdravilne vode.

Zahtevajte cenik!

Ustanovljeno 1888.

Točna postrežba!

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani

(Spodnja Siška)

priporoča svoje izborne izdelke, kakor:

**marčno, dvojno marčno in izvozno
pivo v sodčkih in steklenicah.**

Dobro se tudi topine in sladno olmo, ki so kot živinska krma zelo priporočljive.

A. & E. Skabernè

Mestni trg 10.

LJUBLJANA

Mestni trg 10.

Manufakturna veletrgovina.

Posebni oddelek za pletenine, trikotaže in perilo.

Različno sukneno, volneno in svilenno blago za damske obleke v zelo bogati izbiri, dalje pralno blago za bluze, predpasnike in domače obleke. Velika izbira preprog in zastorov na kose in metre, kakor tudi garniture.

Posteljno perilo, kakor rjuhe brez šivā, gradel za žimnice in blazine, nanking za pernice, flanelaste in volnene odeje, dalje šivane odeje iz klota, kretona, volne in svile. — Različni beli in barvasti namizni prti, platnene brisače i. t. d.

Črno in modno sukno v najnovejših vzorcih za salonske, promenadne in športne obleke, površnike, pelerine in zimske suknje.

Vsakovrstni šifoni, batisti in cefirji za spodnje perilo, in sicer od najcenejše do najfinejše vrste.

Velika izbira svilenih in volnenih šalov in robcev.